

HARTA SERVICIILOR

Informații suport pentru prevenirea abandonului școlar

Derulat în cadrul proiectului de mobilitate Resurse Educationale pentru generația viitorului-REGV, Proiect Nr. 2018-EY-PMIP-R1-0008, finanțat prin fondurile SEE prin Programul de Educație, Burse, Ucenicie și Antreprenoriatul Tinerilor.

RESURSE EDUCAȚIONALE PENTRU GENERAȚIA VIITORULUI, REGV 2018-EY-PMIP-R1-0008

PROGRAMUL "EDUCAȚIE, BURSE, UCENICIE ȘI ANTREPRENORIATUL TINERILOR" ÎN ROMÂNIA FINANȚAT PRIN GRANTURILE SEE MECANISMUL FINANCIAR 2014 – 2021

SURSE DE FINANȚARE: Mecanismul Financiar SEE 2014-2021 și Guvernul României

STATELE DONATOARE: Norvegia, Islanda, Liechtenstein

STATUL BENEFICIAR: România

OPERATOR DE PROGRAM: Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale, ANPCDEFP

PARTENERI DE PROGRAM DIN ȚĂRILE DONATOARE: Centrul Norvegian pentru Cooperare Internațională în Educație - SIU și Agenția Națională pentru Afaceri Internaționale (Liechtenstein) – AIBA

Proiectul raspunde priorităților naționale privind dezvoltarea resurselor umane în educație și formare profesională precum și dezvoltarea de parteneriate și incurajarea inițiativelor de parteneriate sociale. In același timp vine în intampinarea priorității europene care vizează creșterea calității educației și a formării personalului din instituțiile de învățământ, în special a profesorilor și formatorilor. Prin acest proiect au fost vizate îmbunătățirea abilităților și competențelor experților educaționali (profesori metodisti/formatori CCDB) care ulterior să asigure modernizarea ofertei de formare a institutiei/diversificarea tipurilor de activitati și adaptarea acestora la prioritatile locale, nationale și europene, asigurand resursa umana de calitate pentru modernizarea procesului de invatamant in scolile din Bucuresti.

Obiectivele proiectului:

1. Abilitarea experților educaționali ai CCDB pentru dezvoltare de cursuri /activității ce vizează implementarea principiilor de bază ale democrației în școală,

2. Dezvoltarea de noi atitudini privind abordarea incluzivă a procesului de învățământ pentru a face școala mai "prietenosă", școală pentru toți -.

Echipe de proiect: prof. Chebici Sultana, prof. Dumitresu Iliana, prof. Tatu Adina, prof. Vrînceanu Gabriel

I. Delimitări conceptuale

Abandon școlar/părăsirea timpurie a școlii, retenția elevilor în școală

Părăsirea timpurie a școlii reprezintă un fenomen complex și de amploare, de aceea prin intermediul Strategiei Europa 2020, Uniunea Europeană vizează să acorde un sprijin consistent tinerilor astfel încât aceștia să aibă posibilitatea să își dezvolte din plin aptitudinile și talentele atât în propriul interes dar și în beneficiul economiei și societății. Unul din obiectivele principale convenite de Consiliul European este de a reduce procentul de tineri care părăsesc timpuriu școala sub 10% și de a asigura că cel puțin 40% din tânără generație dispune de o diplomă de învățământ superior sau de un echivalent al acesteia. Îmbunătățirea rezultatelor școlare ale tinerilor răspunde în același timp obiectivului de „creștere inteligentă”, îmbunătățind nivelurile de competență, cât și obiectivului de „creștere favorabilă incluziunii”, prin abordarea unuia din cei mai importanți factori de risc pentru șomaj și sărăcie. În 2009, mai mult de șase milioane de tineri, 14,4% din toți tinerii între 18 și 24 de ani, au părăsit educația sau formarea ca absolvenți doar ai învățământului secundar inferior sau ai unei forme de învățământ inferioare. Ceea ce este încă și mai îngrijorător, 17,4% dintre aceștia au absolvit doar învățământul primar¹. Părăsirea timpurie a școlii este sinonimă cu șanse pierdute pentru tineri și cu o pierdere de potențial social și economic pentru Uniunea Europeană în ansamblu.

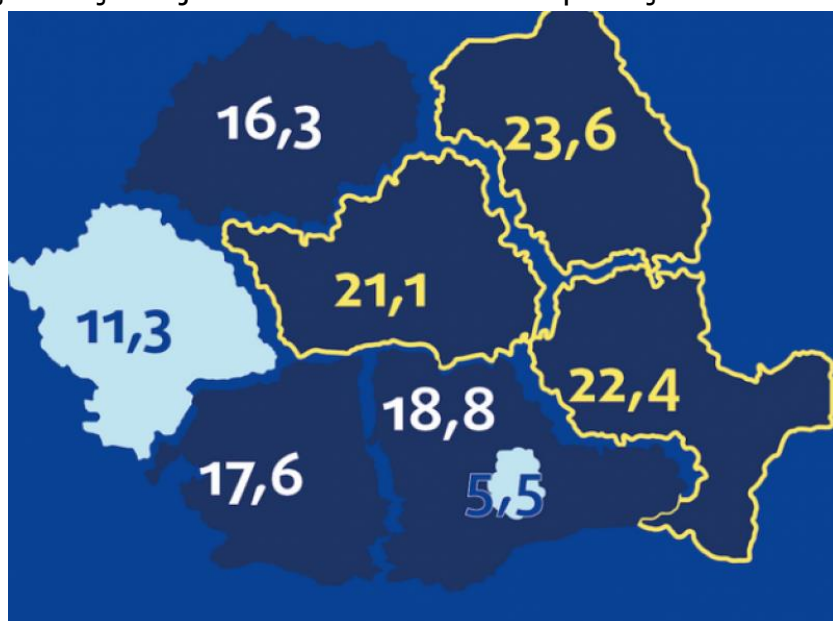
În România abandonul școlar este prezent azi în 40% din unitățile de învățământ din mediul rural, cele mai multe cazuri fiind înregistrate în licee. În ceea ce privește absenteismul de la ore, acesta apare cel mai des tot în învățământul liceal. Paradoxal sau nu, Regiunea București - Ilfov are cele mai slabe rezultate privind prezența la ore, cu o medie anuală de absențe de peste 32 de ore/elev. Aceste date reies din studiul „Investiție în educația copiilor din mediul rural”, realizat de către Fundația World Vision România, la inițiativa și cu finanțarea Fundației Vodafone România. Rata cea mai mare de abandon școlar se află în regiunea de **nord-est (23,6%)**, respectiv sud-est (22,4%). Cel puțin așa relevă datele transmise de Monitorul Social.

Concret, datele de la Monitorul Social arată că **abandonul școlar** este de:

-23,6% în regiunea de nord-est

- 22,4% în regiunea de sud-est
- 21,1% în regiunea centrală
- 18,8% în sud, 17,6% în sud-vest
- 16,3% în nord-vest, 11,3% în vest
- 5,5% în București

Totodată, în datele prelucrate de Monitorul Social se arată că aproximativ jumătate dintre tinerii care abandonează timpuriu școala o fac pentru a se angaja. Conform datelor Comisiei Europene cei mai mulți dintre aceștia provin din familii vulnerabile (cu venituri scăzute). *De altfel, acest lucru este subliniat și de UNICEF România într-un raport lansat recent. Concret, instituția arată că principalele provocări cu care se confruntă un elev în risc major de abandon școlar sunt: venituri ale familiei la limita subzistenței; nivelul redus de educație al părinților; lipsa condițiilor minimale de studiu acasă, situația de șomaj a unuia sau a ambilor părinți etc.

Proporția tinerilor care au cel mult absolvit gimnaziul absolvit a rămas neschimbată Proporția tinerilor care au cel mult gimnaziu în segmentul de

vârsta 18-24 ani, în perioada analizată 2014-2017, este 18,1% (neschimbată comparativ cu 2014), față de o medie UE de 10,6%, apropiată de ținta de 10% pentru 2020, potrivit aceluiași date. Sursa citată mai precizează că România este pe ultimul loc la ponderea absolvenților de studii superioare, înregistrând un procent de 26,3%, față de o medie europeană de aproape de 40% pentru anul 2020.

Unul din obiectivele U.E. este reducerea fenomenului părăsirii timpurii a școlii sub 10% în statele membre. Fată de valoarea actuală, care este de 14.4%, reducerea cu 4.4% ar însemna o scădere de 1.7 milioane persoane

Motive posibile de abandon școlar/părăsire timpurie a școlii

Motive personale: Stimă de sine scăzută, Teama de eșec, anturaj, lipsa prietenilor, motive economice, probleme de sănătate, consum de alcool, consum de droguri

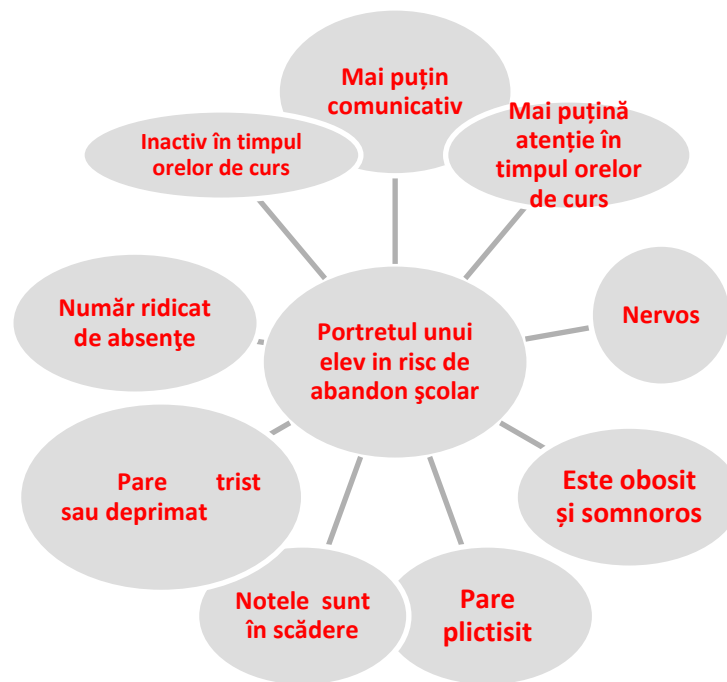
Motive inter-personale: probleme de cooperare (foarte dominant sau inactiv), probleme diagnosticate (autism, ADHD etc.), nu vorbește bine limba, experiențe necorespunzătoare în școală (agresiune, autoritate, etichetare, nereușita atingerii obiectivelor)

Cauze ce țin de școală: Managementul clasei și metodele de predare: abordare tradițională a învățării, școală-sistem educațional selectiv, organizarea și metodele didactice. Cadrul didactic trebuie să folosească metode active cu ajutorul cărora să îi influențeze pe elevi în direcția dorită, metode care să dea rezultatele așteptate, atitudinea necorespunzătoare a cadrelor didactice - Unii dascăli nu mai au răbdarea cuvenită, reacționează greșit, se enervează, țipă la copii și manifestă violență față de aceștia, în special față de elevii cu rezultate slabe la învățatura sau cu devieri comportamentale. Baza materială a școlii - lipsa materialelor didactice în școli reprezintă un alt risc de abandon școlar. Chiar dacă cadrele didactice sunt bine pregătite, lipsa materialelor didactice moderne îi împiedică să își desfășoare activitatea în condiții optime. Dezinteresul școlilor - Lipsa de interes a școlilor în furnizarea programelor de educație compensatorie pentru copiii cu risc de eșec școlar

Studiile de specialitate au arătat că există:

- ***tinerii care au abilități cognitive, dar care pot renunța la școală din cauza incapacității de integrare socială.***
- ***tineri care au abilități de integrare socială, dar părăsesc sistemul educațional pentru că ei, fie nu au competențe cognitive, fie au parte de evaluări incorecte.***

La polul opus părăsirii școlii _abandonul școlar se află retenția, care înseamnă: **“Condiția de a păstra ceva sau pe cineva”**. Accentul se schimbă de pe problematica abandonului cursurilor, pe cea a retenției cursanților. Primul lucru asupra căruia trebuie să reflectăm pentru a crește retenția cursanților este acela de a crea o atmosferă sigură și de încredere pentru participanții la cursuri.

Criterii de asigurare a retenției

- Interacțiunea elev- profesor : crearea unei relații bazată pe încredere, respect și interes față de elevi, ca individualități.
- Interacțiunea elev-elev: crearea unui climat de siguranță în clasă, unde elevii să coopereze, nu să concureze.

Sugestii pentru interacțiunea elev-profesor:

- Învățați numele fiecărui elev cât mai repede posibil.
- Transmiteți rezultatele evaluărilor în mod individual, nu în plen. Acesta ar fi și un prilej pentru o discuție informală cu fiecare elev.
- Luați legătura prin telefon cu elevii atunci când absentează sau transmiteți-i un mesaj scris, ca să îi arătați că vă pasă dacă nu este în clasă.
- Socializați cu elevii, ieșiți în oraș cu ei, folosiți rețelele de socializare.
- Realizați interviuri personale cu toți elevii pe perioada unui semestru. Întotdeauna dați elevilor răspunsuri respectuoase la orice întrebare vă adresează.
- Ascultați cu interes comentariile și opiniile elevilor și adăugați ideile dumneavoastră fără a-i critica, astfel încât să le sporiți stima de sine.
- Folosiți activități care să dea posibilitatea elevilor să se cunoască mai bine unii pe alții, dar și pe dumneavoastră în același timp, chiar dacă durata cursului este scurtă.
- Folosiți metode de lucru în cooperare.

Sugestii pentru interacțiunea elev-elev :

- Creați o atmosferă caldă, de apropiere, în clasă, în care elevii să se poată cunoaște unii pe alții. Folosiți pentru aceasta activități de scurtă durată, pe parcursul întregului semestru, dar mai ales la începutul acestuia.

- Utilizați metode de învățare prin cooperare, astfel încât elevii să lucreze de fiecare dată în alte grupuri, folosind de fiecare dată alte competențe și aptitudini.

Sugestii pentru părinți

1. Stabilirea scopurilor împreună cu copilul . Stabilirea scopurilor optimizeaza motivatia pentru invatare si presupune urmatorul demers:

- Definirea clara si cat mai exacta a scopului/obiectivului (de exemplu, „Vreau sa invat mai bine la matematica”)
- Identificarea unor strategii (comportamente) care sa permita atingerea scopului.(de exemplu, Fac exercitii suplimentare la matematica, citesc teoria, merg la ore suplimentare)
- Realizarea unui plan pentru atingerea scopului. In care sa se specifice succesiunea comportamentelor necesare atingerii acestuia
- Implementarea planului si evaluarea progreselo

2. Managementul timpului se refera la un set de strategii care permite utilizarea optima a timpului de studiu. Astfel, este necesara:

- *Analiza modului de utilizare a timpului* (care sunt principalele activitati pe care copilul le realizeaza in decursul unei zile, cum sunt ele distribuite)
- *Dezvoltarea unui sistem de management al timpului* (de exemplu, Programarea activitatilor zilnice sub forma unui orar, realizarea unor activitati de studiu in avans, realizarea activitatilor mai putin placute inaintea celor placute, pauze de 5-10 minute la fiecare ora de studiu, stabilirea obiectivelor de studiu).

3. Controlul distractorilor. Reprezinta o strategie de management al mediului de invatare, care vizeaza identificarea si eliminarea surselor ce pot fi responsabile de dificultatile de concentrare. De exemplu, stbilirea unui spatiu adecvat de lucru, controlul nivelului de zgomot, programarea activitatilor de table8 dupa masa de pranz si/sau dupa somn, pentru a preveni oboseala, alternarea materiilor pentru a table plictiseala, identificarea unor surse de table8c8ive care pot constitui o mana de ajutor in invatare.

4. Strategiile de invatare sunt definite ca un set de abilitati care permit organizarea, intelegerea si reactualizarea materialului. Aceste strategii se diferentiaza in:

- *Strategii care faciliteaza elaborarea si intelegerea materialului* (realizarea de analogii intre cunostintele noi si cele vechi, realizarea de comparatii si identificarea asemanarilor/deosebirilor intre conceptele invatate, monitorizarea prin intrebari – ce am citit – o definitie, o clasificare, un exemplu?, „am inteles la ce se refera problema?)
- *Strategii de organizare a materialului de invatat* (identificarea ideilor principale, sumarizarea, reprezentarea materialului sub forma de harta, table, matrice, retea, table)

5. Managementul reactiilor emotionale si al efortului. Starile emotionale influenteaza frecvent deciziile cu privire la implicarea, respectiv evitarea/amanarea sarcinilor de invatare sau la cantitatea de efort depusa pentru realizarea acestora. Asa-numitul „monolog interior” influenteaza motivatia copilului fie in sens pozitiv, fie in sens negativ. Astfel, copilul trebuie ajutat sa identifice monologul interior, ce isi spune atunci cand reuseste/nu reuseste sa obtina un succes, pentru a inlocui afirmatiile cu caracter negativ („eu nu pot”, „ colegul meu e mai destept”) cu unele pozitive, care sa creasca nivelul motivatiei.

Incluziune școlară – ansamblul de măsuri și acțiuni educative pentru a cuprinde în procesul de educație toți membrii comunității, indiferent de caracteristicile, dezavantajele sau dificultățile acestora. Incluziunea este o politică și un proces care permite tuturor copiilor să participe la programele educaționale, prin schimbare și adaptarea curriculară. În mod firesc, viziunea incluziunii cuprinde o integrare a aspectelor tuturor domeniilor dezvoltării individuale.

Incluziune școlară – ansamblul de măsuri și acțiuni educative pentru a cuprinde în procesul de educație toți membrii comunității, indiferent de caracteristicile, dezavantajele sau dificultățile acestora. Incluziunea este o politică și un proces care permite tuturor copiilor să participe la programele educaționale, prin schimbare și adaptarea curriculară. În mod firesc, viziunea incluziunii cuprinde o integrare a aspectelor tuturor domeniilor dezvoltării individuale.

Caracteristicile educației incluzive:

- toți copiii pot învăța și în diferite momente au nevoie de o modalitate sau alta de susținere în procesul de învățare;
- are ca scop identificarea și remedierea barierelor din învățare;
- este mai cuprinzătoare decât educația formală și include familia și comunitatea,
- vizează schimbarea atitudinilor, comportamentelor, metodelor de predare, planurilor de studii și mediilor în vederea respectării nevoilor și particularităților;
- este un proces dinamic și flexibil , care evoluează și se adaptează în funcție de cultura și contextul social,

II. Legislație și politici naționale privind protecția copilului și prevenirea și combaterea abandonului școlar

Repere legislative

Legislația internațională

Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului, Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 20 noiembrie 1989. Toți copiii au dreptul la educație. Acest drept trebuie să fie asigurat progresiv și pe baza egalității de șanse, eliminând discriminarea în ceea ce privește dreptul lor la educație.

Principiile ONU cu privire la prevenirea delicvenței juvenile (Principiile de la Riyadh, 1990). Sistemele penale trebuie să fie reconstruite în spiritul valorilor justiției restitutive, al parteneriatului actorilor sociali implicați în dezvoltarea și resocializarea copilului care a comis infracțiuni. Atenție specială se acordă socializării copilului, rolului pe care îl au familia, educația, comunitatea și mijloacele de comunicare în masă în prevenirea delicvenței.

Declarația mondială privind educației pentru toți, Jomtien (1990) Conferința Mondială de la Jomtien, Thailanda (1990) – *Educația pentru toți* – a introdus un nou concept: cel de “lifelong learning” (educație pe tot parcursul vieții) și, odată cu el, ideea că educația începe de la naștere. Astfel, conceptul de educație timpurie s-a lărgit, coborând sub vârsta de 3 ani, exprimat prin sintagma dezvoltarea timpurie a copilului” - incluzând în sfera sa educația, protecția și sănătatea. Acest fapt a condus la un nou discurs în politicile privind copilul mic, printr-o abordare convergentă a domeniului social, educațional, sanitar (sănătate și nutriție).

Declarația de la Salamanca, iunie 1994. Fiecare copil are dreptul fundamental la educație și fiecărui copil trebuie să i se ofere șansa de a ajunge la un anumit nivel și a se putea menține la un nivel acceptabil de învățare. Școlile trebuie să-i primească pe toți copiii, indiferent de condiția lui fizică, intelectuală, socială, afectivă, lingvistică sau de orice altă natură. Trebuie să fie incluși copiii cu dizabilități și copiii talentați, copiii străzii și copiii care muncesc, copiii proveniți din zone izolate, din populații nomade sau care aparțin minorităților lingvistice, etnice sau culturale și copiii care

Derulat în cadrul proiectului de mobilitate Resurse Educationale pentru generația viitorului-REGV, Proiect Nr. 2018-EY-PMIP-R1-0008, finanțat prin fondurile SEE prin Programul de Educație, Burse, Ucenicie și Antreprenoriatul Tinerilor.

provin din alte zone sau grupuri dezavantajate sau marginalizate. Sistemele de învățământ ar trebui proiectate și programele educaționale implementate în așa mod încât să țină seama de marea diversitate a copiilor.

Strategia U.E. Europa 2020 din 3.03.2010/Bruxelles privind creșterea inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii

Legislația națională primară:

Legea Educației naționale nr. 1/2011

Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copiilor

Ordinul M.E.N.C.S. nr. 5079/2016 privind aprobarea Regulamentului- cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar

Legislația secundară

Strategia pentru Reducerea Părăsirii Timpurii a Școlii în România, 2015-2010

Strategia Națională privind Protecția și Promovarea
Drepturilor Copiilor, 2014-2020

Strategia Națională pentru Protecția, Integrarea și Incluziunea
Socială a Persoanelor cu Dizabilități, 2014-2020

Strategia Națională pentru incluziunea socială a cetățenilor români de etnie romă, 2012-2020.

În iunie 2015, Guvernul a aprobat **Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii**, document programatic ce conține **mecanisme și măsuri care urmează să fie implementate până în 2020**, în scopul reducerii procentului tinerilor cu vârsta între 18-24 de ani care au finalizat cel mult clasa a opta și nu urmează nicio altă formă de școlarizare sau formare profesională. Obiectivul Strategiei este **reducerea ratei de părăsire timpurie a școlii cu șase procente, de la 17,3% în 2013 la 11,3% în 2020**, atingând astfel ținta asumată de România în cadrul Strategiei Europa 2020.

Fenomenul de părăsire timpurie a școlii predomină în rândul unor **grupuri aflate în situație de risc**, cum ar fi **tinerii din comunitățile rurale, tinerii provenind din familii cu venituri modeste, romi și alte minorități, precum și elevii care au repetat cel puțin un an sau care au abandonat școala.**

Politici ale Ministerului Educației Naționale privind accesul la educație pentru grupurile dezavantajate

Strategii în domeniu

- Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii în România
- Strategia națională de reintegrare socială a persoanelor private de libertate 2015 - 2019

- Forme de sprijin material
- Programul A doua șansă;
- Programul Școală după școală;
- interzicerea segregării școlare a copiilor romi;
- furnizarea serviciilor de mediere școlară de către mediatori specializați;
- introducerea claselor cu frecvență redusă în învățământul preuniversitar obligatoriu

Politici cu impact asupra creșterii accesului la educație pentru grupurile dezavantajate

- Programul național „Bani de liceu”
- Programul Rechizite școlare

Programul Școala după școală

Programul „Școala după școală” (ȘDS) este un program complementar programului școlar obligatoriu, care oferă oportunități de învățare formală și nonformală, pentru consolidarea competențelor, învățare remedială și accelerare a învățării prin activități educative, recreative și de timp liber și se adresează atât elevilor din învățământul primar, cât și elevilor din învățământul secundar.

Programul SDS se poate desfășura înainte sau după programul școlar obligatoriu (în funcție de orarul fiecărui nivel de studiu), la școlii, în situația în care deține resursele materiale și umane necesare organizării acestui program.

În învățământul primar, programul SDS cuprinde activități cu sprijin specializat (supraveghere și îndrumare în efectuarea temelor, recuperare pentru elevii cu dificultăți cognitive, emoționale, tulburări de limbaj prin activități remediale, consiliere, logopedice, activități

de încurajare a lecturii independente etc.), ateliere / activități tematice și alte activități de tip recreativ.

Fiecare școală, în funcție de grupul țintă, constituie module de pachete de activități, prin combinarea activităților menționate mai sus.

În învățământul secundar, programul SDS cuprinde **pachetul de activități pentru accelerarea învățării și performanță** (pregătirea pentru participarea la competiții și olimpiade școlare, concursuri sportive, artistice, pe discipline, participarea/ organizarea de festivaluri, expoziții, realizarea de publicații școlare, participarea la activități de cooperare europeană), **pachetul de activități de sprijin** (asigurarea de asistență psihopedagogică pentru recuperarea decalajelor în învățare, activități de suport pentru efectuarea temelor, activități remediale, consiliere psihologică) și **pachetul de pregătire pentru viață** (organizarea de activități de dezvoltare personală, activități care vizează dezvoltarea atitudinii active și implicarea elevului, stil de viață sănătos, educație pentru carieră etc.

Programul se poate organiza modular, pe unități de timp stabilite la nivelul unității de învățământ în funcție de grupul țintă și nevoile identificate, prin combinarea pachetelor de activități orientate spre dezvoltarea competențelor transferabile.

Programul se derulează pe grupe de elevi (maximum 12 elevi), constituite după opțiunile și nevoile identificate. Activitățile sunt proiectate, organizate și susținute de cadrele didactice din învățământul primar și secundar, consilieri, profesori de sprijin, bibliotecari, logopezi, laboranți, pedagogi, antrenori, mediatori școlari, voluntari din școală, din instituții și organizații partenere abilitate.

Cadru normativ:

[Ordinul MEN nr. 4802 din 31.08.2017 modificarea si completarea Metodologiei SDS.pdf](#)

[ORDIN 5349 2011 Programul scoala dupa scoala.zip](#)

Programul A doua șansă se adresează adolescenților, tinerilor, adulților, proveniți din medii sociale diverse și cu vârste variate, care nu au urmat sau nu au finalizat învățământul primar și gimnazial.

Derulat în cadrul proiectului de mobilitate Resurse Educationale pentru generația viitorului-REGV, Proiect Nr. 2018-EY-PMIP-R1-0008, finanțat prin fondurile SEE prin Programul de Educație, Burse, Ucenicie și Antreprenoriatul Tinerilor.

Programul oferă acestor categorii de persoane posibilitatea continuării și finalizării învățământului obligatoriu fără a fi nevoite să-și întrerupă eventualele activități profesionale sau familiale în care sunt angrenate.

Programul este structurat pe două niveluri: *A doua șansă* – învățământ primar și *A doua șansă* – învățământ secundar inferior – acesta din urmă având și o componentă de pregătire profesională.

Nu există limită superioară de vârstă pentru cei care doresc să se înscrie în acest program. Condiția este ca aceștia să fi depășit cu cel puțin 4 ani vârsta corespunzătoare clasei și care se află în următoarele situații:

Pentru programul ***A doua șansă - învățământ primar***:

- nu au participat deloc la educația formală - școlară;
- au fost înscriși, dar au abandonat învățământul primar - indiferent de momentul și motivele abandonului;
- nu au absolvit, până la vârsta de 14 ani, învățământul primar.

Pentru programul ***A doua șansă - învățământ secundar inferior***:

- au absolvit învățământul primar obligatoriu (inclusiv în sistemul *A doua șansă*) dar nu și-au continuat educația mai departe

sau:

- au absolvit o parte din clasele corespunzătoare învățământului gimnazial (V, VI sau VII), dar au abandonat școala pe parcursul acestui ciclu de învățământ - indiferent de momentul și motivele abandonului.

Programul *A doua șansă* este un program flexibil, astfel încât să motiveze cursanții și să-i ajute să-l finalizeze, să ofere mai multă autonomie școlilor în ceea ce privește implementarea lui, dar și sprijinul necesar tuturor celor implicați, prin programe de formare a personalului didactic și materiale educaționale pentru cursanți și pentru cadrele didactice. Prin intermediul programului s-au introdus elemente inovatoare în procesul educațional, cum ar fi: curriculumul modular și sistemul de credite pentru educația de bază,

evaluarea, certificarea și recunoașterea competențelor dobândite anterior de către cursanți, asigurarea unui program de pregătire individualizat.

Înscrierea în programul A doua șansă se poate realiza, în fiecare an, în două sesiuni: octombrie și februarie.

Elevii înscriși în program pot avea niveluri și așteptări foarte diferite. Noul program asigură o ofertă transparentă de module pe care elevii le pot urma pentru a-și forma competențe, ca urmare a participării la activități de învățare prin cooperare, în contexte reale și cu sarcini și teme care răspund intereselor și nevoilor acestora.

Învățarea va avea loc în grupuri mici (8-15 elevi în fiecare clasă). Cursurile se pot desfășura după mai multe variante de orar (în timpul săptămânii după-amiaza sau seara, sâmbăta sau în timpul vacanțelor școlare etc.) în funcție de posibilitățile cursanților și ale cadrelor didactice. Sunt planificate ore pentru consultații individuale la dispoziția elevilor.

Programul are o durată flexibilă. Durata medie de școlarizare (de 2 ani pentru învățământul primar, respectiv de 4 ani pentru învățământul secundar inferior) se poate micșora pentru fiecare elev în parte, în funcție de competențele dovedite, atât în domeniul educației de bază, cât și în domeniul pregătirii profesionale.

Absolvenții au dreptul la continuarea studiilor, conform prevederilor legii, astfel:

Absolvenții Programului A doua șansă - învățământ primar pot urma studiile în învățământul gimnazial;

Absolvenții Programului A doua șansă - învățământ secundar inferior pot urma studiile în învățământul secundar superior (ciclul superior al liceului) sau pot parcurge stagiile de pregătire practică, în urma cărora au posibilitatea de a obține și un Certificat de calificare profesională nivel 3.

Pentru tinerii din program certificatul de absolvire nu va reprezenta doar un succes personal, ci șansa unei alte zile de mâine.

Cadru normativ:

OMEN nr. 4093 din 19 iunie 2017 pentru modificarea și completarea OMECTS nr.5248/2011

Derulat în cadrul proiectului de mobilitate Resurse Educationale pentru generația viitorului-REGV, Proiect Nr. 2018-EY-PMIP-R1-0008, finanțat prin fondurile SEE prin Programul de Educație, Burse, Ucenicie și Antreprenoriatul Tinerilor.

ORDIN 5248_2011_Metodologie_A_doua_sansa.zip

III. Servicii sociale existente în România

Serviciile sociale sunt servicii de interes general și se organizează în forme/structuri diverse, în funcție de specificul activității/activităților derulate și de nevoile particulare ale fiecărei categorii de beneficiari. Nomenclatorul serviciilor sociale (aprobat prin H.G. nr. 867/2015), listează, în prezent, 73 de categorii de servicii sociale, grupate în 25 de tipuri mari de servicii sociale, definite în funcție de regimul de asistare (rezidențial/nerezidențial), locul de acordare (în centre/în comunitate/ la domiciliul beneficiarului, etc.) și categoriile de beneficiari cărora se adresează.

Beneficiază de servicii sociale toți cetățenii români care se află pe teritoriul României, au domiciliul sau reședința în România, cetățenii statelor membre ale Uniunii Europene, ai Spațiului Economic European și cetățenii Confederației Elvețiene, precum și străinii și apatrizii care au domiciliul sau reședința în România, aflați în situații de dificultate.

După categoriile de beneficiari, serviciile sociale pot fi clasificate în:

- servicii sociale destinate copilului și/sau familiei,
- servicii sociale destinate persoanelor cu dizabilități,
- servicii sociale destinate persoanelor vârstnice,
- servicii sociale destinate altor categorii de persoane în situație de dependență (bolnavi cronici, bolnavi în fază terminală),
- servicii sociale destinate victimelor violenței în familie,
- servicii sociale destinate persoanelor fără adăpost,
- servicii sociale destinate persoanelor cu diferite adicții (droguri, alcool, alte substanțe toxice, etc.),
- servicii sociale destinate victimelor traficului de persoane,
- servicii sociale destinate solicitanților de azil și persoanelor care au primit o formă protecție în România,
- servicii sociale pentru persoane în risc de sărăcie,
- servicii sociale pentru alte persoane aflate în situații de nevoie.

Legislația națională prevede o varietate mare de servicii sociale, care vin să sprijine persoanele aflate în situații de dificultate. Cu toate acestea, datele privind numărul de furnizori acreditați, numărul de servicii sociale licențiate raportat la populația unităților administrativ-teritoriale deservite, precum și gradul de reprezentare în teritoriu a serviciilor sociale dedicate diverselor categorii de grupuri vulnerabile, arată disparități semnificative la nivel național. https://portalgis.servicii-sociale.gov.ro/webapps/servicii_sociale/

III.1. Instituții cu rol în protecția copilului și prevenirea abandonului școlar

Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție, ANPDCA (<http://www.copii.ro/> Bd. Gheorghe Magheru nr. 7, sector 1, București,). Constituită în baza prevederilor Hotărârii de Guvern nr. 299/2014 privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție, ANPDCA funcționează ca organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, în subordinea Ministerului Muncii și Justiției Sociale. Misiunea Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție (ANPDCA) este de a monitoriza respectarea drepturilor tuturor copiilor și de a lua toate măsurile pentru a contribui la crearea unei societăți demne pentru copii, implicând în acest proces autoritățile administrației publice locale și centrale, societatea civilă, părinții și copiii.

➤ Instituții la nivel local

Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului

<http://www.copii.ro/activitate/institutii-la-nivel-local/contacte-dgaspc/>
Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC) este instituția publică cu personalitate juridică ce funcționează în subordinea consiliului județean, respectiv a consiliilor locale ale sectoarelor municipiului București.

Direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului s-au înființat în anul 2005, prin reorganizarea Serviciului public specializat pentru protecția copilului – înființat în 1997 – și a Serviciului public de asistență socială care

funcționau în subordinea consiliilor județene și a consiliilor locale ale sectoarelor municipiului București.

Direcția generală de asistență socială și protecția copilului, are rolul de a asigura la nivel județean, respectiv la nivelul sectoarelor municipiului București, aplicarea politicilor și strategiilor de asistență socială în domeniul protecției copilului, familiei, persoanelor singure, persoanelor vârstnice, persoanelor cu handicap, precum și a oricăror persoane aflate în nevoie.

Organizarea și funcționarea DGASPC este reglementată prin Hotărârea Guvernului nr. 1434/2004 privind atribuțiile și Regulamentul-cadru de organizare și funcționare ale Direcției generale de asistență socială și protecția copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

ATRIBUȚII DGASPC

În ceea ce privește protecția copilului, **DGASPC îndeplinește o serie de atribuții:**

1. coordonează activitățile de asistență socială și de protecție a familiei și a drepturilor copilului la nivelul județului, respectiv al sectorului municipiului București;
2. coordonează, la nivel județean, activitățile și măsurile de implementare a obiectivelor strategiei județene în domeniul protecției și promovării drepturilor copilului;
3. asigură îndrumarea metodologică a activităților serviciilor publice de asistență socială;
4. asigură, la nivel județean, aplicarea unitară a prevederilor legislației din domeniul protecției și promovării drepturilor copilului;
5. monitorizează și analizează respectarea drepturilor copilului la nivelul județului/sectorului și propune măsuri pentru situațiile în care acestea sunt încălcate;
6. monitorizează activitatea autorizată conform art. 92 prestată de copii în domeniile cultural, artistic, sportiv, publicitar și de modeling, în raza sa de competență teritorială;
7. solicită informații și documente, în condițiile legii, de la orice persoană juridică publică sau privată, ori de la persoane fizice implicate în sfera sa de

competență, acestea având obligația de a le pune la dispoziție în termen de 15 zile calendaristice de la data solicitării.

8. întocmește raportul de evaluare inițială a copilului și familiei acestuia și propune stabilirea unei măsuri de protecție specială;
9. monitorizează trimestrial activitățile de aplicare a hotărârilor de instituire a măsurilor de protecție specială a copilului;
10. identifică și evaluează familiile sau persoanele care pot lua în plasament copilul;
11. monitorizează familiile și persoanele care au primit în plasament copii, pe toată durata acestei măsuri;
12. identifică, evaluează și pregătește persoane care pot deveni asistenți maternali profesioniști, în condițiile legii; încheie contracte individuale de muncă și asigură formarea continuă de asistenți maternali profesioniști atestați; evaluează și monitorizează activitatea acestora;
13. acordă asistență și sprijin părinților copilului separat de familie, în vederea reintegrării în mediul său familial;
14. reevaluează, cel puțin o dată la 3 luni și ori de câte ori este cazul, împrejurările care au stat la baza stabilirii măsurilor de protecție specială și propune, după caz, menținerea, modificarea sau încetarea acestora;
15. îndeplinește demersurile vizând deschiderea procedurii adopției interne pentru copiii aflați în evidența sa;
16. identifică familiile sau persoanele cu domiciliul în România care doresc să adopte copii; evaluează condițiile materiale și garanțiile morale pe care acestea le prezintă și eliberează atestatul de familie sau de persoană aptă să adopte copii;
17. monitorizează evoluția copiilor adoptați, precum și a relațiilor dintre aceștia și părinții lor adoptivi; sprijină părinții adoptivi ai copilului în îndeplinirea obligației de a-l informa pe acesta că este adoptat, de îndată ce vârsta și gradul de maturitate ale copilului o permit;
18. acordă asistența tehnică necesară pentru crearea și formarea structurilor comunitare consultative ca formă de sprijin în activitatea de asistență socială și protecția copilului;
19. colaborează cu organizațiile neguvernamentale care desfășoară activități în domeniul asistenței sociale, protecției familiei și a drepturilor copilului, prevenirii și combaterii violenței în familie sau cu operatori economici prin încheierea de convenții de colaborare cu aceștia;

20. dezvoltă parteneriate și colaborează cu organizații neguvernamentale și cu alți reprezentanți ai societății civile în vederea acordării și diversificării serviciilor sociale și a serviciilor destinate protecției familiei și a copilului, prevenirii și combaterii violenței în familie, în funcție de nevoile comunității locale;
21. colaborează pe bază de protocoale sau convenții cu celelalte direcții generale, precum și cu alte instituții publice din unitatea administrativ-teritorială, în vederea îndeplinirii atribuțiilor ce îi revin, conform legii;
22. asigură, la cerere, consultanță de specialitate gratuită privind acordarea serviciilor, măsurilor și prestațiilor de asistență socială în domeniul protecției familiei și a drepturilor copilului; colaborează cu alte instituții responsabile pentru a facilita accesul persoanelor la aceste drepturi;
23. acționează pentru promovarea alternativelor de tip familial la protecția instituționalizată a persoanelor în nevoie, inclusiv îngrijirea la domiciliu;
24. asigură serviciile administrative și de secretariat ale comisiei pentru protecția copilului;
25. realizează la nivel județean baza de date privind copiii aflați în sistemul de protecție specială, copiii și familiile aflate în situație de risc, precum și a cazurilor de violență în familie și raportează trimestrial aceste date Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale;
26. îndeplinește orice alte atribuții prevăzute în acte normative sau stabilite prin hotărâri ale consiliului județean, respectiv ale consiliului local al sectorului municipiului București.

Serviciul Public de Asistență Socială

Serviciul Public de Asistență Socială (SPAS) este o instituție publică organizată în subordinea consiliilor locale ale municipiilor, orașelor și comunelor. În domeniul protecției și promovării drepturilor copilului Serviciul Public de Asistență Socială are în principal rolul de a asigura prevenirea separării copilului de familia sa. Conform prevederilor art. 118 alin. (1) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Serviciile publice de asistență socială îndeplinesc **în domeniul protecției copilului** următoarele atribuții:

a) monitorizează și analizează situația copiilor din unitatea administrativ-

teritorială, precum și modul de respectare a drepturilor copiilor, asigurând centralizarea și sintetizarea datelor și informațiilor relevante, în baza unei fișe de monitorizare aprobate prin ordin al ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice;

- b) realizează activitatea de prevenire a separării copilului de familia sa;
- c) identifică și evaluează situațiile care impun acordarea de servicii și/sau prestații pentru prevenirea separării copilului de familia sa;
- d) elaborează documentația necesară pentru acordarea serviciilor și/sau prestațiilor și acordă aceste servicii și/sau prestații, în condițiile legii;
- e) asigură consilierea și informarea familiilor cu copii în întreținere asupra drepturilor și obligațiilor acestora, asupra drepturilor copilului și asupra serviciilor disponibile pe plan local;
- f) asigură și urmăresc aplicarea măsurilor de prevenire și combatere a consumului de alcool și droguri, de prevenire și combatere a violenței în familie, precum și a comportamentului delincvent;
- g) vizitează, periodic, la domiciliu, familiile și copiii care beneficiază de servicii și prestații și urmăresc modul de utilizare a prestațiilor, precum și familiile care au în îngrijire copii cu părinți plecați la muncă în străinătate;
- h) înaintează propuneri primarului, în cazul în care este necesară luarea unei măsuri de protecție specială, în condițiile legii;
- i) urmăresc evoluția dezvoltării copilului și modul în care părinții acestuia își exercită drepturile și își îndeplinesc obligațiile cu privire la copilul care a beneficiat de o măsură de protecție specială și a fost reintegrat în familia sa;
- j) colaborează cu direcția generală de asistență socială și protecția copilului în domeniul protecției copilului și transmit acesteia toate datele și informațiile solicitate din acest domeniu;
- k) urmăresc punerea în aplicare a hotărârilor comisiei pentru protecția copilului/instanței de tutelă referitoare la prestarea acțiunilor sau lucrărilor de interes local, prevăzute la art. 67 alin. (2).

➤ **Structuri comunitare consultative**

Autoritățile administrației publice locale au obligația de a implica colectivitatea locală în procesul de identificare a nevoilor comunității și de soluționare la nivel local a problemelor sociale care privesc copiii.

Derulat în cadrul proiectului de mobilitate Resurse Educationale pentru generația viitorului-REGV, Proiect Nr. 2018-EY-PMIP-R1-0008, finanțat prin fondurile SEE prin Programul de Educație, Burse, Ucenicie și Antreprenoriatul Tinerilor.

În acest scop pot fi create structuri comunitare consultative cuprinzând, dar fără a se limita, oameni de afaceri locali, preoți, cadre didactice, medici, consilieri locali, polițiști. Rolul acestor structuri este atât de soluționare a unor cazuri concrete, cât și de a răspunde nevoilor globale ale respectivei colectivități.

Mandatul structurilor comunitare consultative se stabilește prin acte emise de către autoritățile administrației publice locale.

➤ **Organizații Non Guvernamentale**

- **Federația Organizațiilor Neguvernamentale Pentru Copil** Str. Matei Basarab 41, etaj 1, ap. 2, sector 3, Bucuresti 030671 , +4021 326 8458 +40753 012 866.+40753 012 896. office@fonpc.ro. <https://fonpc.ro>
- **UNICEF România Bd. Primăverii Nr. 48A, 011975 București, Sector 1, România, Tel. 021 201.7872 – Centrală.Fax: 317.52.55 Email: bucharest@unicef.org** <https://www.unicef.ro/>
- **Asociația SOS Satele Copiilor România**, Calea Floreasca nr 165, cod postal 014459 Sector 1, Bucuresti Tel: 021-668.00.90, Fax: 021-668.00.72 E-mail: sos@sos-satelecopiilor.ro <https://www.sos-satelecopiilor.ro>
- **Fundatia PARADA** Strada Bucur 23, Sector 4 040292 București, Romania <https://www.paradaromania.it>
- **ASOCIAȚIA "CENTRUL ROMÂN PENTRU COPII DISPARUȚI ȘI EXPLOATAȚI SEXUAL" – FOCUS linie de urgență pentru dispariții de copii – 116000**
- **Asociația Telefonul CopiluluiI Telefonul Copilului: 116 111 - disponibil 7 zile din 7, de luni până vineri: 08.00 - 20.00 , sambata si duminica: 10.00-14.00 (apelabil GRATUIT in rețelele Telekom Romania, fără prefix) E-**

mail: telefonulcopilului@telefonulcopilului.ro

Forum : <http://www.telefonulcopilului.ro/forum>

- **Worldvision Str. Rotasului, Nr. 7, Sector 1, Bucuresti, 012167
Telefon: (0040) 21 222 91 01 Fax: (0040) 21 224 29 72
rom_office@wvi.org**
- **Salvați Copiii: Intrarea Ștefan Furtună nr. 3, sector 1,
București Telefon: +40 21 316 61 76 / +40 744 360
915 secretariat@salvaticopiii.ro**
- **Fundația Roma Education Fund Romania Telefon: +40 -21. 200. 06.
00 Fax: +40.317.801.486 Adresa: Strada Vaselor, Nr. 60
București, 021255 România <https://romaeducationfund.ro/>**
- **Human Catalyst <https://www.humancatalyst.ro>
office@humancatalyst.ro**
- **Centrul de Resurse Juridice (CRJ) Str. Arcului nr. 19, Sector
2, București, 021032 Telefon: (+40) 21-212 06 90 | (+40) 21-
212 05 20 | Fax: (+40) 21-212 05 19 E-mail: office@crj.ro**

➤ **HELPLINE 0800 070 040**

Apelabil gratuit pe teritoriul României,

din orice rețea de telefonie fixă și mobilă.

Disponibil luni - vineri între orele 9.30 - 17.30

**COPII
SINGURI
ACASĂ**